

Received: 16 March 2021

Revised: 27 April 2021

Accepted: 10 September 2021

ละครไทยเรื่อง เฮเลนแห่งทรอย THAI DANCE DRAMA: HELEN OF TROY

จารุพงศ์ จันทริย์^{1*}
Jarupong Chantriya^{1*}
สุรพล วิรุฬห์รักษ์²
Surapone Virulrak²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ละครที่มีเนื้อเรื่องจากต่างชาติให้เป็นละครไทย โดยการทดลองสร้างสรรค์ผลงานการแสดงเพื่อทำการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากการผสมผสานศิลปะจาก 2 วัฒนธรรม ระหว่างวรรณกรรมเทพปกรณัมกรีกโบราณ และองค์ประกอบจากรูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทย

จากการสร้างสรรค์การแสดงละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” พบว่า ศิลปะการแสดงดั้งเดิมของไทยมีความคล้ายคลึงกับการแสดงละครกรีก เช่น การสวมหน้ากากของละครกรีกและการสวมศีรษะโขน โครงเรื่องเฮเลนแห่งทรอยและรามเกียรติ์ นอกจากนี้ยังพบวิธีที่เหมาะสมในการผสมผสานวรรณกรรมกรีกและนาฏกรรมไทย กล่าวคือ การปรุงเรื่องใหม่เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ส่งผลให้เนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผลยิ่งขึ้น การจับเรื่องต้องคำนึงถึงข้อจำกัดและรูปแบบการแสดง การประพันธ์บทด้วยบทพากย์เจรจาโขน และกลอนบทละครต้องมีความสอดคล้องกับทั้งเนื้อเรื่องกรีกและรูปแบบการแสดงไทย การบรรจุเพลงควรพิจารณาจากอารมณ์ของทำนองเพลงที่สามารถบรรยายอารมณ์ในบทประพันธ์และการแสดงแต่ละฉาก ซึ่งส่งผลดีกว่าการบรรจุเพลงโดยคำนึงถึงเพียงความหมายของทำนองเพลง การออกแบบองค์ประกอบและเครื่องแต่งกายควรมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง การสื่อสารรวมถึงความพร้อมของนักแสดงและนักดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการกำกับการแสดง ควรจัดสรรเวลาฝึกซ้อมให้มากที่สุดเพื่อประสิทธิภาพในการแสดงจริง

คำสำคัญ: การแสดง; นาฏศิลป์; โขน; ละคร; กรีก; เฮเลนแห่งทรอย

¹ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Graduate Student, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร., คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Thesis Advisor, Emeritus Professor PhD., Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

* Corresponding author e-mail: jjarupong@gmail.com

Abstract

This research study aims to explore the creation of Helen of Troy, a theatrical work that combines a classical Thai drama with a foreign narrative. The work has been created under the concept of the integration of two cultures: Khon masked dance drama of Thailand and Greek mythology.

Based on the analysis of “Thai Dance Drama: Helen of Troy”, Thai classical performing arts shared some similarities with Greek dramas, including the use of masks and the storylines shared by the Helen of Troy and the Ramakien. The Thai dance drama version of Helen of Troy also represented an ideal technique of integrating Greek literature into Thai classical theater in terms of both improving the story with historical content to create a more sensible story and matching the narrative with the performing art form. There were, however, a number of limitations to overcome. As scripts for Khon performances, including narrations and dialogues, have to be written in the form of Thai dramatic poems, the story of Helen of Troy from Greek mythology had to be composed following this exact verse form as well. Music also played a vital part. The selection of melody had to be deliberately conducted by taking the tone and mood of the songs as well as the scene into consideration. This was better than considering only the meaning expressed in the songs. Moreover, costumes and stage should be sensibly designed according to the themes and narratives of the story. Good communication among actors and musicians was also necessary in directing the show; without it actors and musicians may not be able to deliver an effective performance. Also, rehearsal should be done as many times as possible for a perfect performance.

Keywords: Performing arts; Dance; Masked dance drama; Classical dance drama; Greek; Helen of Troy

1. บทนำ

การผสมผสานความต่างทางวัฒนธรรมในศิลปะการแสดงประเภทละครเป็นสิ่งที่ในการแสดงนาฏกรรมทั่วโลก เช่น การนำนิทานพื้นเมืองมาแสดงในรูปแบบบัลเลต์ การนำบทละครพูดภาษาดั้งเดิมมาสร้างสรรค์เป็นอุปรากรในอีกภาษาหนึ่งโดยศิลปินอีกชนชาติหนึ่ง รวมทั้งการกล่าวถึงสภาพบ้านเมืองอันเป็นฉากหลังในละครซึ่งเป็นตัวกำหนดบรรยากาศ รูปแบบ และองค์ประกอบโดยรวมของการแสดง

ในการแสดงนาฏกรรมไทย มีการนำเรื่องราวของชาวต่างชาติและกลุ่มเชื้อชาติในพื้นที่ใกล้เคียงมาใช้เป็นเนื้อเรื่องสำหรับการแสดง โดยการนำเนื้อเรื่องดั้งเดิมมาปรุงแต่งให้มีความกลมกลืนกับรูปแบบการแสดง ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ พบว่า มี 1) การนำเนื้อเรื่องต่างชาติมาดัดแปลงเป็นการแสดงรูปแบบไทยหลายเรื่อง เช่น เรื่อง “รามเกียรติ์” และ “อุณรุท” จากอินเดีย เรื่อง “อิเหนา” จากอินโดนีเซีย 2) การยืมโครงเรื่องต่างชาติมาปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นเนื้อเรื่องแบบไทย เช่น เรื่อง “สาวเครือฟ้า” จากเรื่อง “มาตามบัตเตอร์ฟลาย” (อุปรากรอิตาลี) และ 3) การแปลบทจากภาษาดั้งเดิมเป็นภาษาไทย โดยยังคงรักษาเนื้อหา ตัวละครและลำดับเนื้อเรื่องเดิมไว้ เช่น การแปลบทละครเรื่อง “โรมิโอและจูเลียต” จากละครพูดภาษาอังกฤษของเชกสเปียร์เป็นภาษาไทย ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาวิธีการสร้างละครที่มีการผสมผสานวัฒนธรรม 2 วัฒนธรรม ได้แก่ การแสดงละครไทยกับวรรณกรรมตะวันตกเข้าด้วยกัน โดยปรับปรุงรูปแบบการแสดงใหม่ เป็นการนำรูปแบบ วิธีการ แนวคิดหรือภาพจำที่มีอยู่ในการแสดงละครและโขนมาใช้ประกอบการแสดง

เฮเลนออฟทรอย (Helen of Troy) หรือ เฮเลนแห่งทรอย หรือ เฮเลนแห่งสปาร์ตา คือ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในมหากาพย์กรีกโบราณเรื่อง “อีเลียด” (Iliad) เชื่อกันว่าถูกแต่งขึ้นโดยโฮเมอร์ (Homer) จินตกรชาวกรีกในช่วงศตวรรษที่ 8 ก่อนคริสตกาล เรื่องราวกล่าวถึงมหาสงครามระหว่าง 2 อาณาจักร คือ กรีกและทรอย ที่มีเวลายาวนานกว่า 10 ปี โดยมีต้นเหตุความขัดแย้งจากหญิงงามเพียงคนเดียว คือ เฮเลน ภรรยาของเมเนเลัสกษัตริย์แห่งสปาร์ตา (दानุภา, 2543, น. 14) เนื้อเรื่องมีการกล่าวอ้างถึงเทพเจ้าตามความเชื่อชาวกรีก นอกจากนี้ เรื่องอีเลียดยังมีความเกี่ยวข้องในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี มีการค้นพบหลักฐานต่าง ๆ ที่ทำให้เชื่อได้ว่าสงครามกรุงทรอยในมหากาพย์เรื่องนี้เคยเกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ ในการแสดงละครตะวันตกมีบทละครหลายเรื่องที่แต่งขึ้นบนพื้นฐานเนื้อเรื่องของมหากาพย์อีเลียด เช่น บทละครไตรภาค ชุด “Oresteia” ของเอสคิลัส เรื่อง Andromache, Hecuba, The Trojan Women, Helen และ Rhesus ของยูริพิดีส (กุลวดี มกราภิรมย์, 2558, น. 36-47) นอกจากนี้ อีเลียดยังส่งอิทธิพลถึงการละครไทยในบทละครเรื่อง “ตรอยกำสรวล” ของสมภพ จันทรประภา (ธีรภัทร์ ทองนิม, 2547, น. 59-60) เห็นได้ว่าเรื่องราวของมหากาพย์อีเลียด เฮเลนแห่งทรอย อคิลลีสวีรบุรุษแห่งกรีก และมหาสงครามกรุงทรอยเป็นเรื่องราวที่ดึงดูดใจ มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์โลก มีความน่าสนใจและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั่วโลก

ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกเนื้อเรื่องบางส่วนจากวรรณกรรมตะวันตกเรื่อง “อีเลียด” และวรรณกรรมเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ซึ่งมีความสำคัญและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของชาวโลก มาถ่ายทอดผ่านศิลปะการแสดงตามขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีไทย ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในรูปแบบการแสดงละคร โดยนำองค์ประกอบอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของการแสดงโขนและละครไทยมาเป็นส่วนประกอบสร้าง เพื่อสร้างการแสดงละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” เป็นการเชื่อมโยงวัฒนธรรมระหว่างวรรณกรรมตะวันตกและศิลปะการแสดงแบบไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์ละครที่มีเนื้อเรื่องจากต่างชาติให้เป็นละครไทย

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย มีดังนี้

3.1 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงละครไทยเรื่อง เฮเลนแห่งทรอย

3.2 พื้นที่ศึกษาข้อมูล และดำเนินการวิจัย

3.2.1 หอสมุดแห่งชาติ

3.2.2 สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.4 ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์

3.2.5 ศูนย์รักษาศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

3.3 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2563 เป็นระยะเวลา 12 เดือน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้มีการทดลองสร้างสรรค์การแสดงละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” เพื่อทำการวิจัยและศึกษาความเป็นไปได้ แล้ววิเคราะห์ผลลัพธ์ข้อมูลจากการทดลองสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 กำหนดแนวคิด 2 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) การนำเค้าเรื่องต่างชาติมาแสดงในรูปแบบการแสดงไทย และ 2) การนำปัจจัยปรุงแต่งบางประการของการแสดงโขนมาผสมผสานกับการแสดงละคร

4.2 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเฮเลนแห่งทรอย ทั้งจากวรรณกรรมและสื่อภาพยนตร์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบกระบวนการสร้าง

- 4.3 ศึกษาการนำเค้าเรื่องต่างชาติมาแสดงในรูปแบบการแสดงละครไทย
- 4.4 สร้างและพัฒนาการแสดง
- 4.5 ทดลองจัดแสดงละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ณ อาคารศิลปกรรมศาสตร์ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดให้ผู้ชมทั่วไปสำรองที่นั่งจำนวน 40 ที่นั่ง เพื่อเก็บข้อมูลและผลลัพธ์ที่ได้จากการแสดงจริง
- 4.6 รวบรวมความคิดเห็นที่มีต่อการแสดง
- 4.7 วิเคราะห์และประมวลผล
- 4.8 สรุปผลการวิจัย

5. ประโยชน์ของการวิจัย

- 5.1 ได้รูปแบบการแสดงละครไทยที่มีเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมตะวันตก
- 5.2 ได้แนวความคิดการสร้างงานผสมผสานระหว่างวรรณกรรมตะวันตกและรูปแบบศิลปะการแสดงของละครของไทย
- 5.3 ได้ผลงานการแสดงละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย”

6. ผลการวิจัย

จากการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์ละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ซึ่งเป็นการนำวรรณกรรมกรีกมาสร้างการแสดงด้วยปัจจัยปรุงแต่งของนาฏกรรมไทย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งประเด็นสำคัญเป็นหัวข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 เนื้อเรื่อง แบ่งได้ดังนี้

6.1.1 การเลือกเรื่อง เหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยเลือกเนื้อเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” มาใช้ในการสร้างการแสดงแบบไทย คือ ความคล้ายคลึงระหว่างโครงเรื่อง “สงครามกรุงทรอย” และเรื่อง “รามเกียรติ์” ซึ่งเป็นเรื่องราวการลักพาตัวหญิงผู้เป็นที่รัก จนพัฒนาไปเป็นมหาสงครามในที่สุด โดยสามารถเปรียบเทียบโครงเรื่องทั้ง 2 ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบโครงเรื่องรามเกียรติ์และเฮเลนแห่งทรอย (จารุพงศ์ จันทรี, ประเทศไทย, 2564)

ลำดับ	โครงเรื่อง	รามเกียรติ์	เฮเลนแห่งทรอย
1	การลักพาตัวสตรีผู้เป็นที่รัก	ทศกัณฐ์ลักนางสีดาจากพระราม ผู้เป็นสามี	ปารีสลักตัวเฮเลนจาก เมเนเลาส์ผู้เป็นสามี
2	การรวบรวมกองทัพ	พระรามและพระลักษมณ์รวบรวม กองทัพพลวานรฝ่ายซิดขินและ ฝ่ายชมพู	อากาเมนอนและเมเนเลาส์ รวบรวมกองทัพกรีกจาก ทุกคน
3	การยกทัพเพื่อทำสงคราม	พระรามจองถนน ยกทัพข้าม มหาสมุทรไปยังกรุงลงกา	กองทัพกรีกยกทัพเรือข้าม มหาสมุทรไปยังกรุงทรอย
4	การทำสงครามเป็น เวลานาน	กษัตริย์และทหารเอกเมืองต่าง ๆ ของทั้ง 2 ฝ่าย รบกันเกิดความ สูญเสียเป็นอันมาก	กษัตริย์และทหารเอกเมือง ต่าง ๆ ของทั้ง 2 ฝ่าย รบกันเกิดความสูญเสีย เป็นอันมาก
5	การใช้กลอุบาย	หนุมานล่อเอากลองดวงใจทศกัณฐ์	โอดิซุสวางอุบายม้าไม้
6	การชนะศึก	ฝ่ายพลับพลาชนะฝ่ายลงกา	ฝ่ายกรีกชนะฝ่ายทรอย
7	ได้สตรีอันเป็นที่รักคืน	พระรามได้นางสีดาคืนกลับเมือง	เมเนเลาส์ได้เฮเลนคืน กลับเมือง

เห็นได้ว่าวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่อง มีโครงเรื่องหลักเป็นไปในทางเดียวกัน เหมาะแก่การนำมาพัฒนาเพื่อจัดแสดงในรูปแบบละครไทย ผลจากการสร้างสรรค์การแสดงในชั้นแรกพบว่า สามารถเทียบเคียงเรื่องเฮเลนแห่งทรอยกับโครงเรื่องรามเกียรติ์ และลำดับการแสดงโขนละครไทยได้อย่างสมบูรณ์ แต่ยังไม่สามารถนำมาแสดงได้ทันทีเนื่องจากมีปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ชื่อตัวละคร เนื้อเรื่อง เครื่องแต่งกาย ที่ต้องผ่านการทดลองสร้างและปรับแก้ไขตามขั้นตอนจนกว่าจะสมบูรณ์ขึ้นตามลำดับ

6.1.2 วิธีการนำเสนอเรื่องต่างชาติมาสร้างสรรค์การแสดง ผู้วิจัยมีแนวทางการนำเสนอเรื่องมาสร้างสรรค์การแสดง 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 การวางเนื้อเรื่องขนาดยาวแบบมหากาพย์ โดยมีต้นแบบจากเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กล่าวคือ 1) แต่งบทละครตลอดทั้งเรื่อง เพื่อใช้เป็นสำนวนหลักสำหรับนำไปตัดหรือจับเรื่องในภายหลัง 2) ดำเนินเรื่องยาวโดยไม่มีการแบ่งฉากแบ่งตอนอย่างชัดเจน และ 3) ไม่มีการอธิบายวิธีการแสดงโดยละเอียดในตัวบท

แนวทางที่ 2 การเลือกเนื้อเรื่องบางช่วงที่มีความสำคัญ จัดเนื้อเรื่องเป็นฉากเป็นตอนเพื่อเอื้อต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ ในการแสดง มีต้นแบบจากบทละครพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ กล่าวคือ 1) แบ่งเนื้อเรื่องเป็นฉาก เป็นตอนชัดเจน 2) มีคำอธิบายวิธีการแสดงโดยละเอียด 3) มีการบรรจุเพลงร้องลำนำเปิดเสร็จ และ 4) บรรจุเพลงบรรเลงที่สอดคล้องกับกระบวนท่าละครอย่างละเอียดทุกกระบวน

จากการวิจัยทำให้พบผลลัพธ์จากทั้ง 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ได้เนื้อเรื่องสมบูรณ์ ใช้เวลาในการทำงานมาก ไม่เหมาะกับการสร้างการแสดงในระยะเวลากำหนด สามารถใช้เป็นต้นฉบับหลักในการปรับใช้กับโอกาสต่าง ๆ ได้ดี

แนวทางที่ 2 ใช้เวลาในการทำงานน้อยเหมาะกับการสร้างการแสดงในระยะเวลากำหนด สะดวกต่อการนำไปใช้จัดแสดงจริง

6.1.3 การดำเนินเรื่องในมุมมองประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเนื้อเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ซึ่งมีลักษณะเป็นเทพปกรณัมให้มีความสมจริงมากขึ้น ด้วยการนำเสนอโดยกำหนดให้เนื้อเรื่องมีความเป็นประวัติศาสตร์ กล่าวคือ 1) สร้างเหตุการณ์ที่เกิดจากการกระทำของตัวละครฝ่ายมนุษย์ขึ้น แทนการดลบันดาลของเทพเจ้า และ 2) ให้ตัวละครในเรื่องกล่าวถึงเทพเจ้าในมุมมองความเชื่อความศรัทธา โดยไม่มีการปรากฏตัวขึ้นของเทพภายในเรื่อง ผลลัพธ์จากวิธีการดังกล่าว คือ สามารถทำให้นเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผลมากขึ้น ลดจำนวนผู้แสดงให้เหลือแต่ตัวละครสำคัญที่ส่งผลต่อเรื่อง เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องมีความใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในชีวิตมนุษย์หรือผู้ชมทั่วไป สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี

6.1.4 การปรุงเรื่อง การปรุงเรื่อง คือ การนำเนื้อเรื่องทั้งหมดที่ผ่านกระบวนการเลือกส่วนสำคัญหรือแนวทางการเล่ามาจัดเรียงปรับปรุงให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ โดยเนื้อเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ฉบับที่ถูกปรับปรุงขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงมีเนื้อหาว่า เจ้าชายปารีสแห่งทรอยเดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีกับเมืองสปาร์ตา เมเนเลัสเจ้าเมืองสปาร์ตามีกิจต้องเดินทางออกจากเมือง จึงให้นางเฮเลนราชินีดูแลต้อนรับเจ้าชายปารีส ปารีสเป็นนักรักมีรูปโฉมงดงามและวาทศิลป์เป็นเลิศ จึงเกี้ยวพาราสีจนนางหลงใหลแล้วลักตัวเฮเลนไปยังกรุงทรอย อากเมนอนพี่ชายของเมเนเลัสจึงถือโอกาสรวบรวมพันธมิตรกรีกรยกทัพเรือ

ไปทำสงครามกับชาวโอรัน ในการรบครั้งหนึ่ง เฮคเตอร์พี่ชายของปารีสถูกอคิลลีสสังหารด้วยหอกแล้ว
 ผู้กษัตริย์ก็รีบเสด็จเพื่อลาศพเข้าสู่ค่ายกรีก ถือเป็นการหยามเกียรติ สงครามกรุงทรอยมีระยะเวลายาวนาน
 ถึงสิบปี โอดิสซัสจึงได้สร้างม้าไม้ขนาดใหญ่ซุกซ่อนพลทหารไว้ภายใน ตั้งทิ้งไว้ ทำทีถอยทัพเรือกลับ ชาวทรอย
 หลงคิดว่าข้าศึกถอยทัพกลับจึงลากม้าไม้เข้าสู่เมืองเพื่อบูชาเทพเจ้า และจัดงานเลี้ยงฉลอง เมื่อตกลางคืน
 เหล่าทหารที่ซุกซ่อนตัวอยู่ในม้าไม้ได้ออกมาสังหารชาวทรอยและเปิดประตูรับกองทัพกรีกเพื่อเข้ายึดเมือง
 ทรอยได้ในที่สุด

6.1.5 การจับเรื่อง การจับเรื่อง คือ การเลือกนำเสนอเรื่องที่ปรับปรุงขึ้นเรียบร้อยแล้วมา
 พัฒนาเป็นเรื่องสำหรับการแสดง โดยการตัดส่วนที่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญออกหรือเลือกส่วนที่จำเป็นแก่การ
 นำเสนอในโอกาสนั้น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการจับเรื่อง 2 ครั้ง โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการแสดง
 แนวทางและโอกาสในการนำเสนอ ทำให้เนื้อเรื่องถูกจัดแบ่งเป็นฉากบนพื้นฐานการดำเนินเรื่องแบบ
 นาฏกรรมไทย ดังนี้

ฉากที่ 1 ปารีสเข้าเมืองสปาร์ตา

ฉากที่ 2 เข้าห้อง/ลักตัวเฮเลน

ฉากที่ 3 ยกกองทัพเรือกรีก

ฉากที่ 4 อคิลลีสพิโรธ

ฉากที่ 5 อุบายม้าไม้

ฉากที่ 6 ทรอยล่ม

โดยการจับเรื่องได้คำนึงถึงรูปแบบการแสดง ความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง ประเด็นสำคัญในการนำ
 เสนอ งบประมาณ จำนวนผู้แสดง และองค์ประกอบต่าง ๆ ในการแสดง ส่งผลให้ได้เนื้อเรื่องที่เหมาะสม
 แก่โอกาสเฉพาะที่ใช้ในการแสดง สอดคล้องกับการดำเนินงานทุกด้าน

6.2 รูปแบบการแสดง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการแสดงจากนาฏกรรมไทยมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการแสดง โดยเลือกปัจจัย
 บางประการจากการแสดงโขน และการแสดงละครไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นละครที่ผู้แสดงเคลื่อนไหวด้วย
 ลีลาท่ารำ โดยปัจจัยต่าง ๆ ในการแสดงนาฏกรรมไทยมีแนวทางหรือลักษณะการใช้งานเฉพาะ ผู้วิจัยได้พิจารณา
 เลื่อนนำมาใช้ตามความเหมาะสม ดังตารางสังเขปต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างรูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทยในละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” (จารุพงศ์ จันทรี, ประเทศไทย, 2564)

ลำดับ	รูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทย	ละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย”
1	นั่งเมืองแบบโขนหน้าจอ	ท้องพระโรงกรุงสปาร์ตา
2	พากย์เมือง	กล่าวถึงเมเนเลัส เจ้าเมืองสปาร์ตา
3	ร้องเพลง 2 ชั้น	บรรยายถึงเฮเลน ปราชญ์ เสนาอำมาตย์และทหารสปาร์ตา
4	ร้องเพลงชั้นเดียว	ปารีสมาถึงเมืองสปาร์ตา
5	ร้องรำย	ปารีสเข้าเฝ้าเมเนเลัส
6	บทเจรจา	เมเนเลัส และปารีส สนทนาโต้ตอบ เจริญสัมพันธไมตรี
7	รำเพลงหน้าพาทย์ เสมอ	เฮเลนนำปารีสออกจากท้องพระโรง
8	ชมเมือง	เฮเลนนำปารีสชมเมือง
9	ร้องเพลงหน้าพาทย์ โส	เฮเลนนำปารีสชมเมือง
10	ขึ้นเตียงกลางแบบโขนฉาก และละคร	ปารีสขึ้นนั่งบนเตียงภายในห้อง
11	ชมโฉม	ปารีสกล่าวชมความงามของเฮเลน เปรียบเทียบกับความงามของเมืองสปาร์ตา
12	รำคู่	เฮเลนสอนปารีสเต้นรำคู่อย่างชาวสปาร์ตา
13	ร้องโลมนอก	ปารีสกล่าวเกี้ยวพาราสีเฮเลน
14	ร้องเพลงหน้าพาทย์ เหาะ	ปารีส และเฮเลนร่วมรักโดยใช้เพลงเหาะแทนการใช้โลมตระนอน
15	รำเชิดฉิ่ง	ปารีสลักตัวเฮเลนออกจากเมืองสปาร์ตา เดินเท้าไปขึ้นเรือของชาวทรอย
16	ยกทัพ	กองทัพกรีกจากทุกเมือง เตรียมยกทัพเรือ
17	ตรวจพล	อคิลลิส โอดิซุส เมเนเลัส อกาเมนอน และกษัตริย์กรีกองค์อื่น ๆ ออกตรวจพล

ตารางที่ 2 ตัวอย่างรูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทยในละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” (จารุพงศ์ จันทรีย์, ประเทศไทย, 2564) (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทย	ละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย”
18	เคลื่อนทัพ	ทัพกรีกเคลื่อนทัพเรือไปยังกรุงทรอย
19	รำหน้าพาทย์ รำ	อคิลลิสแสดงกำลัง และความโกรธ เมื่อทราบว่า สหายเสียชีวิต
20	กระทุ้ง	อคิลลิส และเฮคเตอร์เจรจาโต้ตอบกันด้วย ชั้นเชิงในการพูด
21	รบ	อคิลลิสเข้าต่อสู้กับเฮคเตอร์
22	ขึ้นลอย	เฮคเตอร์เสียชีวิตแก่อคิลลิส
23	รำเดี่ยว	เฮเลนแสดงความเสียใจ และสำนึกผิดที่ตนเอง เป็นต้นเหตุแห่งสงคราม และความสูญเสียของผู้คน ทั้ง 2 ฝ่าย
24	ตลก	โอดิซุสปรึกษากับซินนอนเรื่องอุบายม้าไม้
25	นั่งเมืองแบบโขนฉาก หรือละคร	พระเจ้าไพรแอมออกกว่าราชการ ณ ท้องพระโรง กรุงทรอย
26	ระบำหมู่	พระเจ้าไพรแอม ปารีส เฮเลน พร้อมด้วยกองทัพบ และชาวเมืองทรอย แสดงความดีใจฉลองชัยชนะ สรรเสริญพระเกียรติพระเจ้าไพรแอม
27	กราวรำ	ชาวทรอยรื่นเริงเลี้ยงฉลองสำหรับชัยชนะ
28	ตะลุมบอน	ชาวกรีกเข้าสังหารชาวทรอย สร้างความแตกตื่น วุ่นวาย
29	เพลงสร	ปารีสแต่งเพลงสรสังหารอคิลลิส

รูปแบบการแสดงนาฏกรรมไทยที่เลือกนำมาปรับใช้สามารถจัดวางเข้ากับเนื้อเรื่องเฮเลนแห่งทรอยได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลที่ว่า เนื้อเรื่องมีลักษณะและลำดับโครงสร้างเรื่องคล้ายคลึงกับการแสดงนาฏกรรมไทย

6.3 บทประพันธ์ และการบรรจเพลง มีรายละเอียด ดังนี้

6.3.1 การปรับภาษา ชื่อเฉพาะในเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” มีความหลากหลายในสำเนียงการออกเสียง ซึ่งชื่อบางชื่อขัดต่อการออกเสียงด้วยการขับร้องเพลงไทยเดิม และขัดต่อเสียงในการประพันธ์บท ผู้วิจัยจึงปรับสำเนียงการออกเสียงบางคำ โดยคำนึงถึงการออกเสียงในการพากย์และขับร้องประกอบการแสดงแบบไทยเป็นหลัก รวมถึงสัมผัสคำในการประพันธ์บทด้วย ตัวอย่างเช่น Odysseus ออกเสียง “โอ-ดิซ-ซี-อุส” “โอ-ดิซ-ซี-อัล” “โอ-ดิ-ซุส” “โอ-ติ-ซุส” “โอ-ติส-ซี” “โอ-ติ-ซัส” เป็นต้น

6.3.2 บทประพันธ์ ประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 ประเภท ได้แก่ กลอนบทละคร และบทพากย์เจรจาโชน โดยมีการนำมาใช้งานต่างกัน ดังนี้

1) กลอนบทละคร ใช้สำหรับอธิบายเนื้อหาประกอบเพลงร้องในที่มีความเกี่ยวข้องกับความรักระหว่างพระเอก-นางเอก ผู้วิจัยมีวิธีประพันธ์กลอนบทละครในการแสดง 3 วิธี ซึ่งให้ผลลัพธ์แตกต่างกัน คือ 1) การบรรจเพลงก่อนประพันธ์บทกลอน ส่งผลให้ทราบถึงอารมณ์ของเนื้อเรื่องที่มีความสอดคล้องกับทำนองเพลง เมื่อทำการประพันธ์บทกลอนให้เข้ากับทำนองเพลงจึงทำให้บทละครมีความสมบูรณ์ และมีความสอดคล้องกับทำนองร้อง 2) การประพันธ์บทกลอนก่อนบรรจเพลง ส่งผลให้บรรยายเนื้อเรื่องได้ละเอียดครบถ้วนด้วยการใช้คำกลอนจำนวนมาก และคำกลอนจำนวนน้อย ทั้งยังสามารถประพันธ์บทไว้เพื่อการตัดให้สั้นลงสำหรับโอกาสในการแสดง แต่ต้องมีการปรับรูปแบบการใช้คำหลายขั้นตอนเมื่อนำมาบรรจเพลงสำหรับร้อง และปรับปรุงให้เข้ากับการแสดงของตัวละครที่แสดงอารมณ์ผ่านท่าทางเพื่อการแสดงความหมายอารมณ์ไปในทิศทางเดียวกัน และ 3) การบรรจเพลงและประพันธ์บทละครพร้อมกัน ทำให้คำกลอนสอดคล้องกับวรรคในการร้อง เสียงของคำเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทำนองเพลง โดยต้องมีการทบทวนหลังการประพันธ์หลายครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าบทกลอนมีความหมายถูกต้องตามที่ต้องการสื่อสาร เนื่องจากประพันธ์ด้วยวิธีนี้อาจทำให้ผู้แต่งคล้อยไปตามทำนองเพลงและคำสัมผัสจนบทที่ได้นั้นผิดเพี้ยนไปจากความหมาย

2) บทพากย์ ใช้บรรยายสถานการณ์สำคัญและเหตุการณ์ใหญ่ของเรื่อง ประพันธ์ด้วยกาพย์ฉบัง 16 เมื่อหมดคำพากย์แต่ละคำมีตะโพนตีรับและร้องว่า “เพี้ย” ผู้วิจัยใช้บทพากย์ใน 2 เหตุการณ์ของเรื่อง ได้แก่ เมเนเลาส์นั่งเมืองสปาร์ตา ซึ่งเป็นฉากเปิดเรื่องบรรยายความยิ่งใหญ่ของเมือง และฉากยกทัพเรือกรีก ซึ่งแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของทัพเรือจำนวนมาก ทำนองการพากย์โชนมีความเหมาะสมกับการบรรยายฉากใหญ่มาแต่เดิม จึงเสริมให้การแสดงในฉากที่ต้องการให้มีความยิ่งใหญ่ เกิดความยิ่งใหญ่ได้มากยิ่งขึ้น

3) บทเจรจา ใช้บรรยายสถานการณ์ การกระทำ ความรู้สึกนึกคิด และคำพูดของตัวละครซึ่งสวมศีรษะแบบการแสดงโชนปิดหน้า ในส่วนที่มุ่งเน้นการดำเนินเรื่องรวดเร็ว บทเจรจาแต่ละบทจึงมีความกระชับเพื่อกล่าวถึงประเด็นสำคัญในเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างชัดเจนไม่ยืดเยื้อ นอกจากนี้ ยังมีการใช้บทเจรจาทับ “กระทุ้ง” ระหว่างออคิลลีสและเฮคเตอร์ ซึ่งมีเนื้อความมาก เพื่อกล่าวถึงภูมิหลังตัวละครผ่านการด่าทอทำทนายโต้ตอบกันอย่างมีชั้นเชิงวาทีศิลป์ ทำให้การเจรจาเกิดความเข้มข้น เนื่องจากมีการยกตัวอย่างของคำอุปมาต่าง ๆ มาเปรียบกระทบทกระเทียบ

6.3.3 การบรรจุเพลง มีรายละเอียด ดังนี้

1) **เพลงร้อง** เลือกใช้เพลงที่มีทำนองสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องส่วนนั้น ๆ โดยคำนึงถึงอารมณ์ของเพลงที่แสดงออกผ่านทำนองร้อง และการเรียบเรียงเสียงดนตรี มากกว่าการคำนึงถึงความหมายของเพลงที่นิยมใช้กัน เพื่อให้เสียงทำนองร้องและดนตรีทำการส่งเสริมอารมณ์ของภาพการแสดงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยแต่ละเพลงมีความหมายดั้งเดิมที่นิยมใช้ทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับใช้ตามความเหมาะสม

2) **เพลงบรรเลง** บรรจุเพลงบรรเลงโดยคำนึงถึงทำนองเพลงมากกว่าความหมายตามชื่อเพลงเช่นเดียวกับการบรรจุเพลงร้อง แต่ในส่วนของเพลงบรรเลงนั้น ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับระดับเสียงหนัก เสียงเบา ความช้า กระชับและเร็วของจังหวะ ทั้งยังคำนึงถึงความสั้น-ยาว จำนวนท่อนหรือรอบเพื่อให้เพลงบรรเลงมีความสำคัญเชื่อมโยงกับน้ำหนักรูปร่างและห้วงอารมณ์ของการแสดง ดังตัวอย่าง

2.1) **เพลงหน้าพาทย์รัวปลูกต้นไม้** ประกอบกิจกรรมการตายของตัวละครเอกเตอร์ และกิจกรรมการลากศพเพื่อเย็บศัตรูของอิลลิส โดยเริ่มบรรเลงจากจังหวะช้ามากกว่าปกติ แต่รักษารสเพลงไว้ไม่ให้ฮึดฮัดด้วยน้ำหนักรูปร่างและระนาด แล้วจึงเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นในภายหลัง ซึ่งโดยปกติกิจกรรมการตาย และอาการเสียใจในการแสดงโขนละครไทย นิยมใช้เพลงหน้าพาทย์โอด

2.2) **เพลงหน้าพาทย์กลม** ซึ่งนิยมใช้สำหรับกิจกรรมการเดินทางของเทวดา ผู้วิจัยนำมาใช้กับตัวละครทหารฝ่ายกรีกในการยกทัพเรือแทนเพลงไล่ที่ใช้แสดงกิจกรรมการเดินทางทางน้ำ หรือเพลงกราวนอกที่นิยมใช้กับการยกทัพของทหาร

6.4 ดนตรี การขับร้อง และการพากย์เจรจา มีการวิเคราะห์ ดังนี้

6.4.1 **ดนตรี** เลือกใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้า ซึ่งเป็นวงดนตรีประเภทที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละครมาแต่โบราณ โดยใช้ระนาดเอก ปี่ ตะโพน ให้เกิดความอึกทึกเข้มแข็งกร้าวเป็นหลัก แต่มีการปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับการแสดงในบางฉาก เช่น ในการเกี่ยวพาราสีระหว่างตัวพระและตัวนาง มีการปรับไม้ระนาดให้เป็นไม้ نرم หรือไม้กะเทย เปลี่ยนจากปี่เป็นขลุ่ย ใช้กลองแขกแทนตะโพน ซึ่งทำให้พบว่าสามารถใช้ไม้ نرم ในการตีประกอบฉากรักได้ แต่ไม่ควรเปลี่ยนจากปี่เป็นขลุ่ย และตะโพนเป็นกลองแขก เนื่องจากส่งผลให้เพลงไม่มีน้ำหนักมากพอจะดึงดูดความสนใจผู้ชม โดยผู้บรรเลงต้องมีความชำนาญในการขึ้น รับ ทอด ส่งเพลง ให้เหมาะสมกับจังหวะการเดินทางเรื่อง ทั้งยังต้องมีความเข้าใจเรื่องดนตรีอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการแสดงเรื่องนี้มีกลวิธีการเรียบเรียงดนตรีบางส่วนที่อยู่นอกเหนือระเบียบวิธีการบรรเลงดนตรีไทยโดยปกติ

6.4.2 **การขับร้อง** แบ่งตามเพศผู้ร้องเป็นฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย มีการแบ่งเพลงร้องตามบันไดเสียงที่เหมาะสม มีการแบ่งย่อยว่าเสียงนักร้องคนใดเหมาะกับการบรรยายฉากใด หรือแทนคำพูดของตัวละครใด แต่ละตัวละครมีบทบาทและลักษณะเหมาะสมกับเสียงใด

1) **นักร้องฝ่ายหญิง** ต้องเป็นผู้ที่มีเสียงคมชัด สามารถออกเสียงร้องกลอนบทละครให้ผู้ชมฟังรู้เรื่องอย่างชัดถ้อยชัดคำ ไม่ร้องคำกลอนคลอตามทำนองโดยไม่สื่อสารความหมาย ไม่ร้องยานคาง แสดงความสามารถ จนเสียเนื้อความของเพลง

2) **นักร้องฝ่ายชาย** แบ่งเป็น 2 เสียง ตามลักษณะเสียงผู้ร้อง ได้แก่ 1) นักร้องชายเสียงโทนสูง ร้องละเอียดตามแบบแผนวิธีขับร้องแต่ละสำนัก ใช้ร้องในบทบรรยายทั่วไป รวมทั้งบทพูดของตัวละครในเพลงที่เหมาะสมกับโทนเสียง และ 2) นักร้องชายโทนเสียงทุ้ม นุ่ม ลึก ร้องแทนเสียงพูดของตัวละคร โดยเฉพาะบทปดอบประโลมที่ต้องการความสุ่ม รวมถึงบทบรรยายที่ต้องการความสง่างามของตัวละครผ่านเสียงร้อง โดยการร้องเอื้อนไม่ละเอียดให้ความสำคัญกับคำที่ออกเสียง มีการใช้วิธีร้องเพลงสากล และเพลงไทยเดิมสลับกันไปมาตลอดทั้งวรรณคดี

อย่างไรก็ตาม ควรมีการฝึกซ้อมย่อยจำนวนหลายครั้งระหว่างผู้กำกับกับการแสดง ผู้ขับร้องและผู้แสดง เพื่อปรับทางร้องจากรูปแบบมาตรฐานให้เป็นทางร้องรูปแบบเฉพาะที่เหมาะสมกับการแสดง

6.4.3 การพากย์เจรจา ใช้ผู้พากย์เจรจา 2 คนเป็นอย่างน้อยเช่นเดียวกับการแสดงโขน เพื่อสร้างความแตกต่างระหว่างเสียงของตัวละครที่สนทนากัน ผู้วิจัยแบ่งเสียงผู้พากย์เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เสียงกระด้าง และ 2) เสียงสุ่ม ตามความเหมาะสมกับตัวละคร ผู้พากย์จะต้องมีความแตกฉานด้านภาษาและรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดง มีวาจาชัดเจนสามารถออกเสียงให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของคำประพันธ์ได้ มีการกระซิบจังหวะในบทโกรธ โต้เถียง คำทอ มีการแสดงออกทางอารมณ์ในบทเศร้าให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และตัวละคร

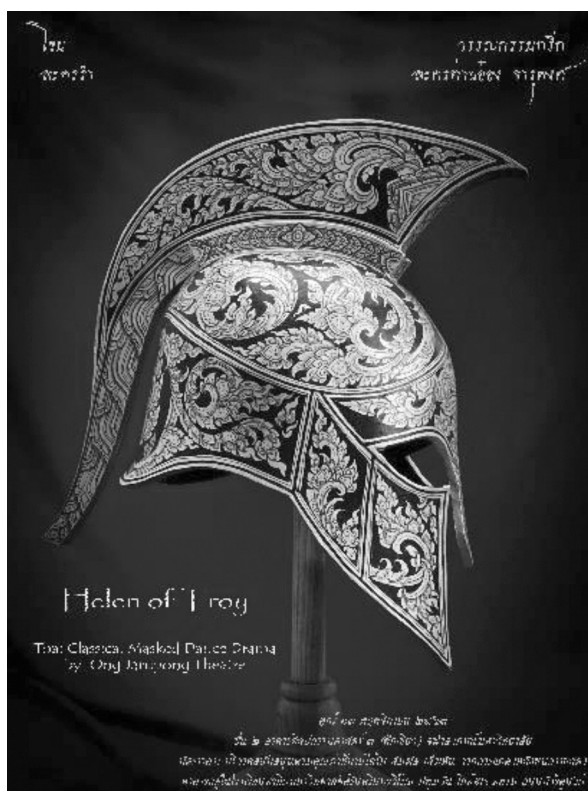
6.5 ตัวละคร และการคัดเลือกนักแสดง

ผู้วิจัยแบ่งประเภทตัวละครเป็นกลุ่มใหญ่ ได้แก่ ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยฝ่ายหญิงนั้นมีตัวละครเฮเลน ซึ่งเป็นนางเอกของเรื่องเพียงตัวละครเดียว ส่วนตัวละครฝ่ายชายที่มีลักษณะทำร้ายอ่อนหวาน ใช้ต้นแบบจากทำร้ายของตัวละครพระและยักษ์จากการแสดงโขน ได้แก่ ตัวละคร 1) ไพรแอม 2) เจ้าชายปารีส และ 3) ลากูล ตัวละครชายที่มีลักษณะทำร้ายเข้มแข็ง ใช้ทำร้ายตัวละครพระ ยักษ์ ลิง ผสมผสานกันให้เกิดความคล่องแคล่ว ได้แก่ 1) พระเจ้าอากาเมนอน 2) พระเจ้าเมเนเลอส 3) พระเจ้าโอดีซุส 4) อคิลลิส และ 5) เจ้าชายเฮคเตอร์ โดยนักแสดงทั้งหมดควรมีประสบการณ์สามารถทำการแสดงด้วยการนัดหมายจากคำพูดของผู้กำกับแบบการแสดงโขนหน้าจอก็ได้ เพื่อสามารถปรับการแสดงอย่างฉับพลันได้ในสถานการณ์จริง

6.6 เครื่องสวมศีรษะ

เครื่องสวมศีรษะที่สร้างขึ้นประกอบการแสดงละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มหน้ามนุษย์ ใช้ปิดบังใบหน้าผู้แสดงเพื่อแบ่งแยกลักษณะเด่นของตัวละครให้ชัดเจนด้วยการใช้สี และรูปหน้าอันเป็นเอกลักษณ์ ศีรษะในกลุ่มนี้ ได้แก่ ตัวละครอากาเมนอน เมเนเลอส ไพรแอม ปารีส เฮเลน และลากูล และ 2) กลุ่มหมวกนักรบ ใช้สวมศีรษะผู้แสดงเพื่อแสดงสถานะความเป็นนักรบ

ที่พื้นผิวหมวกเขียนลายไทยตกแต่งเพื่อความสวยงามตามความเหมาะสมกับตัวละครนั้น ๆ ได้แก่ ศีรษะ ตัวละครโอดิซุส อคิลลิส เฮคเตอร์ และทหาร นอกจากนี้ การสวมศีรษะปิดใบหน้าผู้แสดงเช่นเดียวกับการแสดงโขนนั้นยังส่งผลให้นักแสดงหนึ่งคน สามารถรับบทแสดงได้หลายบทบาทด้วยการสับเปลี่ยนศีรษะที่สวม

ภาพที่ 1 หมวกนักรบอคิลลิสในภาพประชาสัมพันธ์การแสดง
(จารุพงศ์ จันทรี, ประเทศไทย, 2564)

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

จากการสร้างละครไทยเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ด้วยการนำเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมตะวันตก มาผสมผสานกับปัจจัยปรุงแต่งบางประการของนาฏกรรมไทย ซึ่งนับเป็นการสร้างสรรค์ละครเรื่องใหม่ในแวดวงศิลปะการแสดงละครไทย หรือนาฏกรรมไทย ผู้วิจัยพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ มีดังนี้

7.1 การเลือกเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” ที่มีความคล้ายคลึงกับเรื่อง “รามเกียรติ์” ทำให้การแสดงกับเนื้อเรื่องเป็นไปในทางเดียวกันได้ดี

7.2 การวางรูปแบบกำหนดรายละเอียดเป็นฉากทำให้ใช้เวลาในกระบวนการสร้างน้อยลง ได้เนื้อเรื่องที่ตรงจุดเหมาะกับการแสดงจริง

7.3 การดำเนินเรื่องด้วยมุมมองประวัติศาสตร์ทำให้เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องมีความสมจริง สมเหตุสมผล

7.4 การปรับปรุงเรื่องทั้งหมดเป็นสำนวนใหม่ที่แต่ละเหตุการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้อต่อการแสดง ทำให้สามารถสร้างบทละครที่เหมาะสมกับการแสดงจริง มีทิศทางเนื้อเรื่องชัดเจน

7.5 การจัดวางเรื่องเป็นฉาก ๆ โดยแต่ละฉากมีความสัมพันธ์กับลำดับวิธีการแสดงของนาฏกรรมไทย ทำให้สามารถเล่าเรื่องวรรณกรรมต่างชาติด้วยรูปแบบการแสดงไทยได้โดยไม่ขัดข้องติดขัด เป็นไปตามกระบวนการแสดงไทยโดยสะดวก

7.6 รูปแบบ กระบวน และวิธีการแสดงโขนและละครรำ สามารถปรับใช้กับเรื่องเฮเลนแห่งทรอย ได้ดี โดยรูปแบบการแสดงโขนเหมาะสมกับเนื้อเรื่องช่วงที่กล่าวถึงการสงคราม และรูปแบบการแสดงละครรำเหมาะสมกับเนื้อเรื่องช่วงที่กล่าวถึงความรัก

7.7 การปรับภาษาต่างชาติให้ออกเสียงด้วยสำเนียงไทย ส่งผลให้การออกเสียงคำเฉพาะเหล่านั้น เข้ากับการขับร้อง การพากย์และคำประพันธ์ไทย

7.8 บทประพันธ์ 3 ประเภทใช้บรรยายเรื่องได้ดี โดยบทประพันธ์แต่ละประเภทมีหน้าที่ที่เหมาะสมต่างกัน ดังนี้ 1) กลอนบทละคร ใช้บรรยายฉากรัก เนื้อเรื่องทั่วไป ความรู้สึกนึกคิด และคำพูดของตัวละคร 2) บทพากย์ ใช้บรรยายฉากที่มีความยิ่งใหญ่ สง่าโอโง่ง และ 3) บทเจรจา ใช้บรรยายความรู้สึกนึกคิดตัวละครด้วยความกระชับ รวมถึงบทพูดของตัวละคร

7.9 เพลงร้องควรมีทำนองต่อเนื่องเชื่อมกัน อยู่ในระดับเสียงเดียวกัน ทำให้เกิดความไพเราะ โดยการเลือกเพลงจากทำนองเป็นหลักทำให้ได้อารมณ์ตรงตามสถานการณ์ในเรื่อง เข้าถึงอารมณ์ในเรื่องได้มากกว่าการเลือกเพลงจากความหมายของเพลง

7.10 การบรรจุเพลงบรรเลงโดยเน้นการเลือกเพลงที่ทำนองสอดคล้องกับอารมณ์ในเรื่อง ส่งผลให้การแสดงแปลกใหม่ต่างไปจากการแสดงโขนละครไทยปกติ ทำนองเพลงสามารถแสดงอารมณ์ในเรื่องโดยเข้าถึงรสนิยมคนในสังคมยุคปัจจุบัน

7.11 วงปี่พาทย์เครื่องห้า ให้เสียงที่สะกดผู้ฟังให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องในการแสดง โดยการใช้ระนาดไม้แข็ง ปี่ และตะโพน ถ่ายทอดอารมณ์ได้ดีกว่าการใช้ระนาดไม้ نرم ขลุ่ย และกลองแขก ซึ่งให้ผลลัพธ์ในลักษณะฟังเพลิน

7.12 การขับร้องของนักร้องฝ่ายชายส่งผลต่อการแสดง เมื่อมีการแบ่งเพลงร้องตามลักษณะเสียงผู้ร้องให้เหมาะสมกับตัวละครและสถานการณ์ นักร้องฝ่ายหญิงควรเป็นผู้ที่มีเสียงคมชัด ออกเสียงร้องให้ผู้ชมฟังรับรู้เรื่องอย่างชัดถ้อยชัดคำ ไม่ร้องคำกลอนคลอตามทำนองไปโดยไม่สื่อสารความหมาย ไม่ร้องยานคาง แสดงความสามารถ จนเสียเนื้อความของเพลง

7.13 การพากย์เจรจาด้วยการแบ่งผู้พากย์ตามลักษณะเสียงที่แตกต่างกันชัดเจน ทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ว่าผู้พากย์กำลังพากย์ตัวละครใด มีลักษณะอย่างไร หรือการเปลี่ยนเสียงผู้พากย์เป็นสิ่งที่บอกรู้ว่าเป็นบทของอีกตัวละครหนึ่งแล้ว

7.14 การคัดเลือกนักแสดงที่เหมาะสมกับตัวละคร โดยเลือกจากการแสดงทำร่าว่าผู้แสดงมีวิธีรำแบบใด เหมาะสมกับตัวละครใด ซึ่งส่งผลให้ผู้แสดงรับบทเป็นตัวละครโดยไม่ต้องปรุงแต่งมาก เกิดความกลมกลืนระหว่างพื้นฐานของตัวนักแสดงและตัวละคร

7.15 การสวมศีรษะแบบโขนซึ่งผู้วิจัยได้แนวคิดจากหน้ากากละครกรีก ช่วยให้นักแสดงหนึ่งคนรับบทเป็นหลายตัวละครได้ นอกจากนี้ นักแสดงยังถ่ายทอดหลากหลายอารมณ์ผ่านศีรษะโขนที่มีสีหน้าเดียวให้เสมือนมีหลายสีหน้าด้วยการสื่อสารผ่านร่างกาย

7.16 การใช้หมวกนักรบ รวมถึงการเขียนลายไทยบนหมวกนักรบกรีก สามารถใช้ประกอบการแสดงที่มีรูปแบบนาฏกรรมไทยได้อย่างกลมกลืน นับเป็นสิ่งใหม่ในการแสดงนาฏกรรมไทยซึ่งไม่เคยมีหมวกนักรบกรีกประกอบการแสดงมาก่อน

7.17 การออกแบบเครื่องแต่งกายแบบโขนละครไทยผสมผสานกับความเป็นกรีก ทำให้ได้กลิ่นอายศิลปะสองเชื้อชาติ ทั้งเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาเครื่องแต่งกายในลักษณะดังกล่าว

8. ข้อเสนอแนะ

จากการทดลองสร้างละครไทยเรื่อง เฮเลนแห่งทรอย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่สนใจ ดังนี้ 1) ละครเรื่อง “เฮเลนแห่งทรอย” สามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาการสร้างละครไทยที่มีเนื้อเรื่องจากตะวันตก 2) ควรมีการศึกษาเรื่องการบรรจุเพลงประกอบการแสดงละครไทยในเชิงลึก และ 3) การพัฒนาเครื่องแต่งกายละครที่มีการผสมผสานเอกลักษณ์เครื่องแต่งกายแต่ละเชื้อชาติ

9. รายการอ้างอิง

- กุลวดี มกรภิรมย์. (2558). *การละครตะวันตกสมัยคลาสสิก-สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดาณฎา. (2543). *ใครเป็นใคร? ในสงครามกรุงทรอย*. กรุงเทพมหานคร: มายิก.
- ธีรภัทร์ ทองนิม. (2547). *ละครคุณสมภพ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.